

До спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02
у Дніпропетровському державному
університеті внутрішніх справ
49000, м. Дніпро, прос. Гагаріна, 26

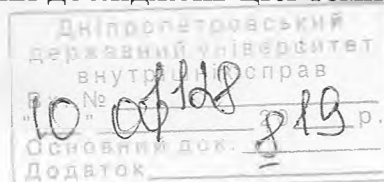
ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Безпалової Ольги Ігорівни – на дисертацію Дуліби Євгенії Володимирівни «Фіскальна функція держави: адміністративно-правовий аспект», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Як відомо, сучасне суспільство прагне до постійного поліпшення рівня й умов життя, які може забезпечити тільки стійкий економічний ріст. Однак, стійкий економічний ріст держави напряду залежить від фінансів в державі. В період світової фінансово-економічної кризи особливої актуальності набуває реалізація фіскальної функції в Україні, наповнення державного бюджету та раціональне використання бюджетних коштів, а також здійснення дієвої фіскальної політики, дієве нормативно-правове регулювання, що закладають підвалини для формування та реалізації фіскальної функції в Україні. У зв'язку з цим поява функціональних досліджень, які відображають теоретичні й практичні аспекти реалізації фіскальної функції в Україні, наповнення державного бюджету та оптимізація державних витрат у сучасних умовах, є вельми своєчасною важливою подією в науковому світі.

Актуальність теми дисертації обумовлена також тим, що робота є однією з перших досліджень питань, пов'язаних з адміністративним законодавством щодо формування, розвитку та реалізації фіскальної функції держави, а тому створює фундамент для подальших досліджень цієї теми для правової науки в цілому.

Зважаючи на викладене, тема дисертації Дуліби Євгенії Володимирівни є актуальною, відповідає вимогам часу, динаміці розвитку державної політики України, а також обумовлює відповідний напрям розвитку адміністративно-правової науки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень

У рецензованій роботі комплексно використовувалися сучасні підходи та методи наукового пізнання, що забезпечило належний рівень обґрунтованості запропонованих висновків.

Крім того, ґрунтовність теоретичних положень дослідження забезпечується проведенням значних узагальнень джерельної бази, зокрема використанням широкого спектру вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, статистичних даних, нормативної бази, інформаційних матеріалів.

Репрезентативність емпіричної бази дослідження, яку становлять 427 джерела, свідчить про широту наукового опрацювання, ґрунтовний підхід автора, його прагнення врахувати і загальновідомі і найновіші напрацювання попередників.

Структура дисертації є логічною, розділи та підрозділи розміщені послідовно, що дозволило автору поступово розкрити своє бачення проблематики, переходити від аналізу існуючих сентенцій до власних підходів та пропозицій в рамках окремої теми.

Робота Дуліби Є.В. «Фіскальна функція держави: адміністративно-правовий аспект» складається з п'яти розділів, у яких здійснено теоретико-правову характеристику фіскальної функції держави, її правових форм та методів, сучасного стану розвитку фіскальної функції в економіці України, розкрито особливості фіскальної політики в Україні, розглянуто податкове нормотворення у сфері податків, лобіювання як явище у сфері податків, надана характеристика органів державної влади, що реалізують фіскальну функції в державі, проаналізовано зарубіжний досвід реалізації фіскальної

функції. а також виділено сучасні тенденції та перспективи розвитку фіскальної функції в Україні. Основний акцент зроблено на дослідженні адміністративно-правового аспекту фіскальної функції, на формуванні концептуальних підходів до стратегії державної фіскальної політики, дослідженню нормативно-правових актів, що закладають підвалини для реалізації фіскальної функції, а також характеристику органів державної влади, що реалізують фіскальну функції в Україні. Автор намагається комплексно дослідити складну юридичну природу фіскальної функції та запропонувати напрями підвищення реалізації фіскальної функції в Україні з використанням зарубіжного досвіду.

Отримані наукові результати достатньо аргументовані, ґрунтуються на опрацюванні й критичному аналізі праць вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативно-правової бази та статистичної інформації. На наш погляд, заслуговує схвалення структура роботи та логічна взаємопов'язаність усіх п'яти розділів дослідження, опрацювання значного обсягу літературних джерел та аналітичного матеріалу, використання широкого спектру загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що суттєво підвищує рівень обґрунтованості й достовірності одержаних результатів.

Достовірність положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації підтверджується недостатньою розробленістю на теоретичному рівні проблематики адміністративно-правового регулювання фіскальної функції, наявністю правових прогалин та колізій у відповідних нормах національного законодавства. Наукові положення та висновки дисертаційної роботи належним чином обґрунтовані і аргументовані. Здобувач вміло полемізує щодо дискусійних питань, докладно аргументує свою точку зору у вибраній тематиці.

З урахуванням вищезазначеного, наукові положення та висновки дисертації слід вважати достовірними та належним чином обґрунтованими.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що автор комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень юридичної науки дослідив проблематику адміністративно-правового аспекту фіскальної функції держави. Наукова новизна одержаних результатів конкретизується в положеннях, що виносяться на захист.

Автором сформульовано ряд положень та висновків, що становлять інтерес для адміністративно-правової науки. Зокрема, дисертантом надано тлумачення фіскальної функції держави, як один з основних соціально значущих напрямків державної діяльності, що має системний та політичний характер та полягає у створенні передумов, необхідних для ефективної фіскальної діяльності з використанням основних інструментів, як державні доходи та державні видатки; проаналізовано особливості формування фіскальної функції в Україні та розроблено концепцію розвитку фіскальної функції в Україні, в основі якої лежать такі напрями, як мобілізація фінансових ресурсів у необхідному обсязі для функціонування держави, повнота та своєчасність надходжень фінансових ресурсів, розподіл та використання фінансових ресурсів для забезпечення ефективного функціонування держави, своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом; виділено інституційні умови реалізації фіскальної функції в Україні, такі як: збалансованість бюджету; підвищення ефективності та справедливості оподаткування в поєднанні з органічним розвитком фіскального інструментарію, податково-забезпечувальна діяльність суб'єкта підприємництва; окреслено сучасні тенденції та перспективи розвитку податкових та бюджетних відносин в Україні, що сприятимуть соціально-економічному розвитку у суспільстві, а саме: боротьба з тінізацією економіки та розробка комплексу заходів детінізації економіки; реформування податкової системи; формування реальних засад фіскальної політики; запропоновано виділити основні шляхи підвищення ефективності фіскальної

функції в Україні, як пріоритетні напрямки удосконалення фіскальної системи України, зокрема: наявність гарантій успішної реалізації фіскальної політики, досягнення фіскальної стійкості, запровадження короткострокових засобів та заходів, які спроможні відносно максимально швидко удосконалити фіскальну політику, отримання середньо- та довгострокових ефектів від фіскальної функції.

Все це у поєднанні з іншими положеннями наукової новизни обумовлює високий рівень наукової новизни дослідження Дуліби Є.В. «Фіскальна функція держави: адміністративно-правовий аспект».

Наукова і практична цінність дисертації

Сформульовані та обґрунтовані в роботі положення становлять наукову цінність, що має суттєве значення для правової науки та практичної діяльності органів державної влади щодо формування, розвитку та реалізації фіскальної функції держави.

Сформульовані у дисертації наукові положення та висновки можуть бути використані: у законодавчій діяльності – для підготовки і вдосконалення законодавства, що регулює відносини, що виникають при формування, розвитку та реалізації фіскальної функції України; у практичній діяльності – використання одержаних результатів дозволить поліпшити стан практичної реалізації фіскальної функції держави в юридичній практиці; у освітній діяльності – матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки науково-практичних посібників з адміністративного права України, фінансового права України, підготовки підручників та практикумів з курсів «Адміністративне право», «Фінансове право» у викладанні відповідних дисциплін; у науковій діяльності – для подальшої розробки теоретико-правових проблем ефективної реалізації фіскальної функції держави.

Повнота викладу результатів дослідження у публікаціях

Основні теоретичні положення і висновки, сформульовані в дисертації, опубліковано в одноосібній монографії, 15 статтях у наукових фахових виданнях України, семи статтях у міжнародних наукових виданнях, що включені в міжнародні наукометричні бази, тринадцяти тезах доповідей на науково-практичних конференціях та в ряді інших публікацій апробаційного характеру, що додатково відображають основні здобутки дисертації.

Аналіз тексту автореферату дисертації дає підстави вважати, що за структурою і змістом він відповідає вимогам МОН України. У тексті автореферату достатньою мірою відображено основні положення, зміст, результати і висновки проведеного Дулібою Є.В. наукового дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Поряд з викладеним, в рецензованій дисертації є положення, які сприймаються неоднозначно, видаються суперечливими або потребують додаткового обґрунтування.

1. На сторінці 76 автор визначає основні завдання фіскальної політики в Україні, однак автор не пропонує шляхи їх впровадження в Україні.
2. На сторінках 127-128 автор здійснює аналіз та розмежування таких понять як «правозастосування у податкових відносинах», «застосування податкового права», «застосування норм податкового права», однак так і не зрозуміла позиція автора щодо використання цих понять, оскільки автор використовує і поняття «правозастосування у податкових відносинах», і «застосування податкових норм».
3. Потребує конкретизації позиція автора щодо розкриття механізму реалізації фіскальної функції України через два блоки: нормативно-правового механізму та інституційного механізму (с. 190), оскільки до адміністративно-правового механізму реалізації будь-якої функції держави, крім інституційної складової та нормативно-правових норм, які

регламентують специфіку реалізації функції, входять принципи реалізації функції, форми та методи, правовідносини, у яких відбувається переведення приписів, що містяться в нормативно-правових актах, ресурсна складова тощо.

4. У підрозділі 4.1. «Характеристика органів державної влади, що здійснюють контроль за дотриманням податкового та бюджетного законодавства» доцільно було більш широко розглянути взаємодію низки органів державної влади між собою з метою раціонального здійснення формування та реалізації фіскальної функції.

5. На сторінці 260 автор зазначає, що важливим для підвищення ефективності реалізації фіскальної функції держави, є розробка реальної стратегії економічного розвитку з урахуванням всіх особливостей нашої економіки, з урахуванням усіх зовнішніх та внутрішніх дисбалансів. Автор пропонує вимоги, яким має відповідати головна ціль розвитку, однак поряд з цим не пропонує свого тексту такої стратегії.

6. Розглядаючи шляхи підвищення ефективності фіскальної функції в Україні (с. 279-291), доцільно було б розглянути також і шляхи їх запровадження в нашій державі.

Наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань, насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та власний підхід до її розгляду дисертантом.

На підставі викладеного можна робити висновок, що дисертація Дуліби Євгенії Володимирівни «Фіскальна функція держави: адміністративно-правовий аспект» є завершеною самостійною науково-дослідною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих результатів, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання і мають значення для подальшого розвитку науки адміністративного права. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам постанови Кабінету

Міністрів України «Про порядок присудження наукових ступенів» від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Дуліба Євгенія Володимирівна – заслуговує присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07- адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Завідувач кафедри
адміністративної діяльності поліції
Харківського національного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор**

О.І. Безпалова